

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa P. O.

przeciwko Zakładowi Karnemu w O.

o ustalenie prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lipca 2015 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w L.

z dnia 4 lutego 2015 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L. w sprawie o ustalenie prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, postanowieniem z dnia 4 lutego 2015 r. odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez powoda P. O. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 6 listopada 2014 r.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Okręgowy wyjaśnił, że Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 19 listopada 2014 r. zwrócił skargę kasacyjną powoda Sądowi Okręgowemu celem ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia i rozważenia dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej, w związku z czym pełnomocnik powoda został wezwany zarządzeniem z dnia 26 listopada 2014 r. do

wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w terminie siedmiu dni pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej.

W piśmie procesowym z dnia 16 grudnia 2014 r. pełnomocnik powoda podniósł, że zgodnie z treścią art. 398⁴ k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia wyłącznie w sprawach o prawa majątkowe. W jego ocenie niniejsza sprawa nie ma jednak takiego charakteru. Z ostrożności procesowej, pomimo niemajątkowego charakteru niniejszej sprawy, określił wartość przedmiotu zaskarżenia na 10.000 zł.

Kolejnym zarządzeniem z dnia 17 grudnia 2014 r. pełnomocnik powoda został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej przez wskazanie sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w terminie siedmiu dni na piśmie w czterech egzemplarzach.

Odpowiadając na to wezwanie, pełnomocnik powoda w piśmie procesowym z dnia 29 grudnia 2014 r. wyjaśnił, że wartość przedmiotu zaskarżenia została określona w oparciu o subiektywne odczucie powoda i w przybliżeniu stanowi ekwiwalent za pięć dni urlopu wypoczynkowego, w skali roku, za okres dziesięciu lat.

Sąd Okręgowy zarządzeniem z dnia 16 stycznia 2015 r. zwrócił się do pozwanego Zakładu Karnego w O. o wskazanie wynagrodzenia P. O. liczonego jak urlop wypoczynkowy za 2012 rok. W piśmie procesowym z dnia 27 stycznia 2015 r. pozwany wskazał, że kwota ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy powoda za rok 2012 wynosi 149,53 zł za jeden dzień, zaś za pięć dni 747,65 zł.

Uwzględniając wyniki powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 4 lutego 2015 r., na podstawie art. 25 k.p.c., sprawdził i ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 747,65 zł. Sąd ten wyjaśnił też, że zgodnie z treścią art. 398⁶ § 2 k.p.c. Sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Z analizy akt sprawy wynika zaś, że wynagrodzenie powoda liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy za rok 2012 wynosi 149,53 zł za jeden dzień. Tym samym za pięć dni wynagrodzenie to wynosi 747,65 zł. Z kolei, gdyby nawet przyjąć sposób wyliczenia przedstawiony

przez pełnomocnika powoda, sprzeczny z treścią art. 22 k.p.c. (ekwiwalent za pięć dni urlopu wypoczynkowego, w skali roku, za okres dziesięciu lat), to wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiłaby: 149,53 zł x 5 dni x 10 lat = 7.476,50 zł.

Sąd Okręgowy powołał się ponadto na treść art. 398² § 1 k.p.c. oraz stwierdził, skoro ustalona przez Sąd wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł, skarga kasacyjna P. O. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 6 listopada 2013 r. jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu.

Powód P. O. wniósł do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 4 lutego 2015 r., domagając się jego uchylenia w całości. Równocześnie zarzucił zaskarżonemu postanowieniu obrazę przepisów postępowania, to jest: (-) art. 398⁴ § 3 k.p.c., polegającą na uznaniu, iż przedmiotowa skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia, w sytuacji gdy oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej wymagane jest jedynie w sprawach o prawa majątkowe, a niniejsza sprawa posiada charakter niemajątkowy; (-) art. 398² § 1 k.p.c., polegającą na uznaniu przedmiotowej skargi kasacyjnej za niedopuszczalną ze względu na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia, w sytuacji gdy przepis ten ma zastosowanie jedynie w sprawach o prawa majątkowe, a ustalenie prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, będące przedmiotem niniejszej sprawy, ma charakter niemajątkowy.

W uzasadnieniu zażalenia jego autor wskazał, że prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, którego ustalenie jest przedmiotem niniejszego postępowania, jest prawem o charakterze niemajątkowym.

Zdaniem żalącego się, charakter majątkowy ma roszczenie o udzielenie urlopu (a nie o ustalenie prawa do urlopu), gdy prawo do urlopu zostało już wcześniej przyznane i nastął już termin na jego realizację. W takim wypadku uprawnionemu przysługuje roszczenie o udzielenie urlopu lub roszczenie o zapłatę ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, a wartością przedmiotu sporu/zaskarżenia jest wysokość wynagrodzenia za czas przysługującego pracownikowi urlopu.

Wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia w przedmiotowej sprawie jest niemożliwe, ze względu na niemajątkowy charakter sprawy i jednocześnie brak jest podstaw prawnych do wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o

prawa niemajątkowe. Niewskazanie lub nieprawidłowe wskazanie wartości przedmiotu sporu w sprawach o prawa niemajątkowe nie stanowi braku formalnego skargi kasacyjnej, a także nie wpływa na dopuszczalność skargi kasacyjnej, tzn. nie może być podstawą odrzucenia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika jednoznacznie, że roszczenie, którego przedmiot stanowi prawo do urlopu wypoczynkowego, jest roszczeniem o prawo majątkowe. W postanowieniu z dnia 10 kwietnia 1997 r., I PKN 112/97 (OSNAPiUS 1998 nr 4, poz. 116) Sąd Najwyższy uznał, że „w istocie żądanie powoda, choć mowa w nim o udzieleniu urlopu bez dzielenia go na części, dotyczy przyznania mu urlopu w określonym wymiarze (26 dni). Urlop wypoczynkowy jest świadczeniem majątkowym, które polega na zwolnieniu pracownika z obowiązku wykonywania pracy w celu wypoczynku przy jednoczesnym zapewnieniu mu za ten czas wynagrodzenia (urlopowego). Obok elementu majątkowego ma on także pewne elementy (cele) pozamajątkowe, jednakże niezależnie od ich znaczenia dla teoretycznej charakterystyki urlopu wypoczynkowego sprawa, której przedmiotem jest żądanie udzielenia urlopu (...), jest bez wątpienia sprawą o świadczenie w rozumieniu art. 393 pkt 1 k.p.c. (sprawą o roszczenie majątkowe - art. 393³ k.p.c., sprawą majątkową - art. 19 § 2 k.p.c.). Należy przyjąć, że wartość roszczenia o udzielenie urlopu wypoczynkowego wyznaczona jest przez wysokość wynagrodzenia urlopowego za okres urlopu, którego pracownik dochodzi lub w związku z którym domaga się on, by został on udzielony w określonym terminie bądź też, by udzielony został bez dzielenia go na części”. Analogiczny pogląd Sąd Najwyższy wyraził także w postanowieniu z dnia 12 czerwca 1997 r., I PKN 213/97 (OSNAPiUS 1998 nr 4, poz. 16).

Sąd Najwyższy zauważa ponadto, iż dalszych argumentów w tym zakresie dostarcza bogate orzecznictwo - szczególnie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego - wskazujące kryteria, którymi należy posługiwać się w przypadku braku jasności co do kwalifikacji sprawy jako sprawy o charakterze majątkowym lub niemajątkowym.

Nawiązując do podjętej przez skarżącego próby zróżnicowania charakteru prawnego prawa o udzielenie urlopu od prawa o ustalenie urlopu oczywiste jest przy tym, że sprawami o charakterze majątkowym mogą być zarówno sprawy o świadczenie, jak i sprawy o ustalenie oraz o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego (por. przykładowo postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZ 85/06, LEX nr 610087 oraz z dnia 3 grudnia 2001 r., I PZ 95/01, OSNP 2003 nr 23, poz. 572, Prawo Pracy i Prawo Socjalne 2003 nr 11, s. 72). Wskazując zaś kryterium odróżnienia spraw majątkowych od niemajątkowych wypukła się, że bez wątplenia sprawa ma charakter majątkowy wówczas, gdy celem postępowania jest ochrona majątkowych interesów uprawnionego (por. przykładowo postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca 2009 r., II PK 240/08, LEX nr 535829; z dnia 19 maja 2010 r., I CZ 8/10, LEX nr 1360187; z dnia 22 listopada 2013 r., III CZ 55/13, LEX nr 1431022; z dnia 25 kwietnia 2013 r., V CZ 138/12, niepublikowane; z dnia 20 czerwca 2008 r., IV CZ 34/08, LEX nr 637705). W przypadku zaś, gdy w grę wchodzi ochrona, zarówno interesu majątkowego, jak niemajątkowego decydujące jest, który z tych elementów jest dominujący (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 grudnia 2012 r., II CZ 148/12, LEX nr 1293743; z dnia 19 lutego 2014 r., V CZ 9/14, LEX nr 1458641). Jak więc należy mniemać, taka perspektywa przyświecała Sądowi Najwyższemu przy uznaniu, że powództwo o przywrócenie do pracy ma niewątpliwie charakter powództwa, którego przedmiotem jest prawo majątkowe (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 października 2002 r., I PK 63/02, LEX nr 1169951; z dnia 30 stycznia 2003 r., I PK 247/02, LEX nr 583747); sprawy o ustalenie istnienia stosunku pracy należą do kategorii spraw zmierzających do realizacji uprawnienia mającego bezpośredni wpływ na stosunki majątkowe (por. postanowienie z dnia 5 stycznia 2006 r., I PZ 24/05, LEX nr 668929) czy też, że sprawa o ustalenie rodzaju stosunku pracy nauczyciela ma charakter majątkowy, w której przy ustalaniu wartości przedmiotu sporu ma zastosowanie art. 23¹ k.p.c. (por. postanowienia: z dnia 23 lutego 2004 r., I PZ 132/03, OSNP 2004 nr 24, poz. 423; z dnia 16 grudnia 2002 r., I PK 179/02, LEX nr 1165505).

Przepis art. 398² § 1 k.p.c., ustanawiający ograniczenia dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach o prawa majątkowe ze względu na wartość

przedmiotu zaskarżenia nie pozwala sądowi na odstępstwa od tych ograniczeń poza zakresem dokładnie wskazanym w jego zdaniu drugim. Wobec tego należy uznać, że skarga kasacyjna w sprawie o prawa majątkowe wynikające ze stosunków z zakresu prawa pracy jest niedopuszczalna, jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. W wyniku sprawdzenia dokonanego przez Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie, wartość przedmiotu zaskarżenia, wyliczona zgodnie z art. 22 k.p.c., winna wynosić 747,65 zł.

Tym samym Sąd Okręgowy, zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c., słusznie odrzucił skargę kasacyjną powoda jako niedopuszczalną ze względu na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

kc